

**RUOTSIN TELEVISION LÄHETYKSET SUOMESSA
DIGITAALISEEN TELEVISIOTOIMINTAAN SIIRYTTÄESSÄ
Selvitysraportti**

Liikenne- ja viestintäministeriölle

Liikenne- ja viestintäministeriö päätti kesällä 2004 selvittää, miten Ruotsin television SVT:n lähetyksen vastaanotto voitaisiin järjestää Suomessa televisiotoiminnan digitalisoituessa. Toimeksiannon mukaan selvitystyössä kartoitetaan SVT:n lähetyksen kysyntä, selvitetään eri jakeluverkkojen käyttömahdollisuudet lähetyksen välittämiseen ja laaditaan arvio jakelun ja vastaanoton kustannuksista eri verkoissa. Myös rahoitusvaihtoehdot kartoitetaan. Selvityshenkilöksi kutsuttiin allekirjoittanut.

Olen keskustellut mm. SVT:n, Yleisradion, Ruotsin kulttuuriministeriön, Digitan, Kopioston, Pohjanmaalla toimivan tv-komitean ja eri järjestöjen edustajien kanssa. Viestintäneuvos Ismo Kosonen ja neuvotteleva virkamies Elina Normo liikenne- ja viestintäministeriöstä ovat työni eri vaiheissa olleet suureksi avuksi.

Oheiseen muistioon on kirjattu Ruotsin ja Suomen välisen tv-ohjelmien vaihdon nykytila sekä ehdotus vaihdon jatkamisesta ja laajentamisesta digitaalisessa muodossa.

Helsingissä 31. päivänä toukokuuta 2005

Astrid Gartz

Sisällysluettelo

1. Toimeksianto	4
2. Suomen ja Ruotsin tv-ohjelmavaihdon taustaa	4
3. Toteutus	4
4. Rahoitus	5
5. Kustannukset	6
6. Uusi tilanne	7
6.1. YLE:n näkemys	7
6.2. SVT:n näkemys	8
7. Kysyntä	8
8. Jakeluvaihtoehdot	9
9. Tekijänoikeuskorvaukset	10
10. Kustannukset	10
10.1. Arvio jakelun kustannuksista	10
10.2. Arvio tekijänoikeuskorvauksista	11
11. Rahoitusvaihtoehdot	11
12. Toimilupa ja must carry –säätely	11
13. Operaattori	12
14. Esitys toimenpiteiksi ja aikataulu	12
15. Sammandrag	13
 Kirjalliset lähteet	 15

Liitteet

1. Toimeksianto

Liikenne- ja viestintäministeriö päätti kesällä 2004 selvityttää, miten Ruotsin television SVT:n lähetyksen vastaanotto voitaisiin järjestää Suomessa digitaaliseen televisiotoimintaan siirryttäessä. Hallitus teki helmikuussa 2004 periaatepäätöksen digitaaliseen televisioon siirtymisestä. Sen mukaan kaikki televisiolähetykset muuttuvat digitaalisiksi 31.8. 2007. Yleisradiolla on tähän ajankohtaan asti toimilupa SVT:n ohjelmien lähettämiseen Suomessa.

Ministeriön toimeksiannon mukaan selvitystyössä kartoitetaan SVT:n lähetyksen kysyntä, selvitetään eri jakeluverkkojen käyttömahdollisuudet lähetyksen välittämisessä ja laaditaan arvio jakelun ja vastaanoton kustannuksista eri verkoissa. Lisäksi selvitetään eri tahojen valmiudet ja mahdollisuudet ryhtyä SVT:n lähetyksistä vastaavaksi operaattoriksi. Myös rahoitusvaihtoehdot kartoitetaan.

Toimeksiannossa huomautetaan, että hallitusohjelman mukaan hallitus pitää tärkeänä televisio-ohjelmien pohjoismaisen näkyvyyden turvaamista.

2. Suomen ja Ruotsin tv-ohjelmavaihdon taustaa

Ruotsinsuomalaiset olivat toivoneet Suomen tv-lähetyksen välittämistä heidän ulottuvilleen. Samoin Suomen ruotsinkieliset olivat toivoneet näkevänsä Ruotsin tv-ohjelmia Suomessa.

Pääministerit Kalevi Sorsa ja Olof Palme tekivät siksi vuonna 1985 periaateratkaisun, jonka mukaan Ruotsin ja Suomen valtioiden välillä myöhemmin sovittiin yhden tv-kanavan lähettämistä kumpaankin suuntaan.

Kalevi Sorsa sanoo kirjassaan ”Kansankoti ja punamulta” olevansa vakuuttunut, että silloin syntyi yksi tärkeimpiä kulttuuriyhteistyön sopimuksia veljesmaitten välillä. Ja sitä paitsi suuri askel eteenpäin asennetason etäisyyden poistamisessa, hän lisää.

Pohjanmaalla on katsottu naapurimaan tv-lähetyksiä Ruotsin tv-toiminnan alusta lähtien.

3. Toteutus

Tällä hetkellä Pohjanmaan rannikon väestö ja Lounais- ja Etelä-Suomen väestö voivat katsoa Ruotsin televisiolähetyksiä maanpäällisen verkon välityksellä.

Eräillä alueilla Pohjanmaalla ja osittain Lounais-Suomessa ns. spill over- ilmiö mahdollistaa molempien SVT:n kanavien näkymisen. Tämän

ilmiön takia Pohjanmaalla on ollut mahdollista lähettää sekä SVT 1:n että SVT 2:n ohjelmistot analogisessa verkossa. Ohjelmistot lähetetään muuttumattomina.

Pohjanmaalla SVT:n kahden kanavan edelleen lähettäminen alkoi Pyhävuoren lähettimellä koeluontoisesti 1.9.1986 ja vakinaisesti 1.9.1988. Vuoden 1997 alusta lähtien SVT:n molemmat analogiset kanavat välitetään myös Kruunupyyn lähettimellä. Kanavien näkyvyysalueilla on 43 457 kotitaloutta.

Etelä-Suomessa katsotaan yhdistelmäkanavaa (SVT Europa). Kanavan ohjelmisto on koostettu SVT 1:n, SVT 2:n ja UR:n (Utbildningsradion) kotimaisista ohjelmista.

SVT Europa-kanavan lähetykset alkoivat Espoon lähettimellä 1.12.1988 ja Turun, Pernajan ja Fiskarsin lähettimillä 1.12.1990. Kanavan näkyvyysalueella on 817 371 kotitaloutta.

Sekä SVT 1 että SVT 2 ja vähemmässä määrin SVT E välitetään tällä hetkellä myös muutamassa kaapeli-tv -verkossa maanpäällisen jakelualueen ulkopuolella.

Yleisradion ja MTV:n kotimaisista ohjelmista koostetun kanavan (TV Finland) koeluontoiset lähetykset Ruotsissa Suur-Tukholman alueella alkoivat 1.7.1986. Lähetykset vakinaistettiin vuonna 1991. Tuolloin toiminta laajeni kattamaan myös maksulliset kaapeli-tv-lähetykset 26 paikkakunnalla Ruotsissa.

Ahvenanmaan tv-kysymykset kuuluvat nykyisen itsehallintolainsäädännön perusteella kokonaan Ahvenanmaan maakunnan ratkaistavaksi.

Ahvenanmaalla lähetetään SVT:n analogisten kanavien lisäksi kaikki SVT:n digitaaliset kanavat (SVT 1, SVT 2, Barnkanalen, Kunskapskanalen ja uutiskanava SVT 24) maanpäällisessä verkossa. Tästä erikoisjärjestelystä SVT on sopinut Kapioston ja Ålands Radio och TV:n kanssa. Maakuntahallitus maksaa tällä hetkellä lähetyksen tekijänoikeuskorvaukset.

4. Rahoitus

Suomen ja Ruotsin hallitukset ovat sopineet, että kumpikin maa vastaa omassa maassa syntyvistä kustannuksista.

Suomessa rahoitusjärjestelyt ovat muuttuneet vuosien varrella.

Etelä-Suomessa perittiin 1.6.1990–31.12.1995 korotettua lupamaksua (24 mk/v) niissä kunnissa, jotka olivat SVT:n lähetyksistä koostetun kanavan näkyvyysalueella.

YLE sai vuosina 1986–1994 valtionapua tv-ohjelmien lähettämisestä Suur-Tukholman alueella. Valtio maksoi YLE:lle 3,5 milj. mk vuonna 1986. Vuoteen 1994 mennessä tuen määrä oli noussut 5 milj. markkaan.

Vuoden 1994 lopussa päätettiin korotetun lupamaksun ja erillisen valtiontuen poistamisesta. Samassa yhteydessä valtioneuvosto päätti tv-lupamaksukorotuksesta 1.2.1995 alkaen ja yhden tv-luvan järjestelmään siirtymisestä 1.1.1996 alkaen.

YLE maksaa nyt suurimman osan kustannuksista. Pieni rahoituserä otetaan suoraan televisio- ja radiorahastosta.

Ruotsissa valtion budjetti on alusta lähtien sisältänyt määrärahan suomenkielisten tv-lähetysten tekijänoikeuskorvausten ja jakelukustannusten kattamiseksi. Sen lisäksi Ruotsin valtio maksaa SVT:lle Suomessa lähetetyn ohjelmiston koostamisesta.

SVT:lle tv-vaihto ei näin ollen aiheuta menoja ollenkaan. Sen sijaan yhtiöllä on tuloja tekijänoikeuskorvausten muodossa.

5. Kustannukset

SVT:n lähetykset Suomessa maksavat nyt hieman yli 5 milj. euroa vuodessa. Jakelukustannukset ovat noin 1,3 milj. euroa ja tekijänoikeuskorvaukset noin 3,8 milj. euroa.

YLE:n osuus kustannuksista on noin 4,7 milj. euroa. Noin 0,4 milj. euroa otetaan suoraan tv- ja radiorahastosta.

YLE:llä on menoja myös TV Finlandin koostamisesta ja ohjelmasiirrosta Ruotsiin. On vaikeaa arvioida kuinka suuri osa näistä kustannuksista johtuu Ruotsin ja Suomen tv-vaihdosta, koska sama koostettu kanava välitetään myös muualle Eurooppaan.

Maiden välinen ohjelmavaihto tuottaa YLE:lle myös tuloja. Yhtiön osuus Ruotsissa maksetuista tekijänoikeuskorvauksista on noin 0,2 milj. euroa vuodessa.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että TV Finland-kanavan tekijänoikeuskorvaukset ja jakelukustannukset Ruotsissa ovat yhteensä noin 1,1 milj. euroa vuodessa.

Tekijänoikeuskorvausten laskentaperusteet Suomessa poikkeavat vastaavista Ruotsissa. YLE:n ja Kopioston välisen sopimuksen mukaan korvaukset maksetaan Suomessa näkyvyysalueen kaikkien kotitalouksien lukumäärän mukaan. Ruotsissa tekijänoikeuskorvaukset peritään vain suomenkielisten kotitalouksien lukumäärän perusteella. Tämä ero on eräänä syynä siihen, että SVT Suomessa maksaa huomattavasti enemmän kuin TV Finland Ruotsissa.

6. Uusi tilanne

Analogiset tv-lähetykset Suomessa päättyvät 31.8.2007 ja Ruotsissa asteittain 1.2.2008 mennessä.

Liikenne- ja viestintäministeriön epävirallinen työryhmä totesi toukokuussa 2001, että Suomessa tulee säilyttää vähintään Ruotsin tv-ohjelmien nykyinen tarjonta analogisten lähetysten päätyttyä.

Työryhmä katsoi, että lisäksi on aihetta pohtia, voidaanko nykyistä ohjelmavaihtoa laajentaa.

Kesällä 2001 Suomen silloinen liikenne- ja viestintäministeri Olli-Pekka Heinonen totesi kirjeessään Ruotsin kulttuuriministeri Marita Ulvskogille, että Suomessa tavoitteena on ylläpitää Ruotsin tv-lähetysten tarjonta nykyisessä laajuudessaan myös digitelevisiion aikakaudella. Hän lisäsi, että mahdollisuuksia ja tarvetta lisätä tarjontaa tulisi selvittää.

Vastauksessaan ministeri Ulvskog sanoi, että yhteisenä pyrkimyksenä tulisi olla, että Ruotsin ja Suomen väliset sopimukset tv-ohjelmien vaihdosta olisivat voimassa myös digitalisoidussa maailmassa.

Ruotsin nykyinen kulttuuriministeri Leif Pagrotsky kertoi 20.4.2005 vastauksessaan kirjalliseen kysymykseen Ruotsin eduskunnassa, että Ruotsin ja Suomen välillä vallitsee selkeä yksimielisyys tv-yhteistyön jatkamisen tärkeydestä myös maiden siirtyessä pelkästään digitaalisiin lähetuksiin.

Ruotsin kulttuuriministeriössä selvitetään tällä hetkellä mahdollisuuksia laajentaa TV Finland-kanavan näkyvyysaluetta siirryttäessä digitaaliseen jakeluun.

6.1. YLE:n näkemys

YLE on ilmoittanut, että yhtiö ei enää 1.9.2007 jälkeen ole halukas maksamaan SVT:n lähetyksistä Suomessa. Toimitusjohtaja Arne Wessberg on 3.2. 2005 kirjallisesti perustellut yhtiön kannan näin: ”Sovittaessa Ruotsin Television (SVT:n) ohjelmistojen edelleen lähettämisestä Suomessa oli Yleisradio Oy:n lähettämän ruotsinkielisen televisio-ohjelmiston laajuus nykyistä oleellisesti suppeampi.

Edellytykset tämän ohjelmiston määrän kasvattamiseen olivat vähäiset ennen kaikkea siksi, että lähetyksmahdollisuudet olivat rajatut.

Lähetyksverkkojen digitalisoinnin seurauksena Yleisradio lähettää tänään ruotsinkielisille katselijoille oman ohjelmiston. Tarve täydentää YLE:n ruotsinkielisiä lähetyksiä Ruotsin television ohjelmistolla on siten merkittävästi vähentynyt, joten on perusteltua, että Yleisradio käyttäisi ne resurssit, jotka nyt osoitetaan Ruotsin ohjelmien edelleen välittämisen

kustannusten kattamiseksi, oman ruotsinkielisen ohjelmiston kehittämiseen.”

Toimitusjohtaja Wessberg lisäsi, että ”Ruotsin television ohjelmat ovat tänään seurattavissa Suomessa satelliittivälitteisesti erillistä maksua vastaan”.

Keskustelussa 15.12. 2004 toimitusjohtaja Wessberg kuitenkin katsoi, että Yleisradio voi toimia ns. operaattorina myös jatkossa mikäli jokin muu taho vastaa toiminnan aiheuttamista kustannuksista.

6.2. SVT:n näkemys

SVT ja Kopiosto allekirjoittivat lokakuussa 2002 lisäsopimuksen, jonka mukaan Kopiostolla on valtakirja myöntää lupia tekijänoikeuksien osalta SVT:n digitaalisten tv-kanavien edelleen lähettämiseen Suomessa tekijänoikeuskorvausta vastaan. Edelleen lähettäminen voi sopimuksen mukaan tapahtua kaapeli-tv -verkossa tai maanpäällisessä verkossa. SVT on ilmoittanut, että SVT 1, SVT 2, Barnkanalen ja Kunskapskanalen ovat käytettävissä, mutta tekijänoikeudellisista syistä ei uutiskanava SVT 24.

SVT:lle sopisi myös SVT 2:n ja Barnkanalen-kanavan ohjelmistojen lähettäminen samalla kanavalla. SVT 2-kanavalla voisi päivisin esittää lastenohjelmia klo 18 saakka.

SVT:n ehtona tv-vaihdon jatkumiselle on, että yhtiölle ei synny kustannuksia.

SVT toivoo, että digitaalinen edelleen lähettäminen jatkossa tapahtuisi maanpäällisessä verkossa tai kaapeli-tv -verkoissa. SVT katsoo, että on liian hankala löytää ratkaisuja, jotka mahdollistaisivat laajaa DTH-jakelua (satelliittiohjelmien yksittäisvastaanottoa). Jan-Olof Gurinder, joka vastaa SVT:n yhteiskuntasuhteista ja strategisesta suunnittelusta, perustelee yhtiön näkemyksen Tanskasta saaduilla kokemuksilla.

Jakelu laajakaistaverkossa on SVT:n mukaan eräs tulevaisuuden vaihtoehtoista.

SVT:n digitaalisia kanavia lähetetään jo nyt eräissä kaapeli-tv -verkoissa Suomessa. Vaasan Läänin Puhelin aloitti lähetykset jo vuodenvaihteessa 2002/2003. Myöhemmin mm. Turun Kaapelitelevisio, Welho ja TeliaSonera ovat ryhtyneet tarjoamaan SVT:n digitaalisia kanavia maksua vastaan.

7. Kysyntä

Mahdollisuudet nähdä Ruotsin televisiolähetyksiä tulevaisuudessa ovat huolestuttaneet maamme ruotsinkielistä väestöä yhä enemmän. Asiasta on

monta vuotta käyty vilkasta keskustelua mm. ruotsinkielisissä lehdissä ja järjestöissä.

Pohjanmaan ruotsinkieliset ovat olleet erityisen huolestuneita. Heille SVT:n kanavat ovat olleet osa alueellista kulttuuria 1960-luvun alusta lähtien. Pohjanmaalla perustettiin 1970-luvun alussa osuuskuntia isojen keskusantennien aikaansaamiseksi. Kotitaloudet tekivät silloin isoja investointeja taatakseen SVT 1:n ja SVT 2:n ohjelmien hyvän näkyvyyden.

Pohjanmaalla toimii myös tv-komitea, joka on laatinut omia ehdotuksia nykyisten analogisten taajuuksien muuttamisesta digitaalisiksi.

Sekä RKP:n hallitus että FSD:n (Finlands svenska socialdemokrater) hallitus ovat keskustelleet SVT:n lähetyksistä. Kumpikin katsoo, että Suomen ja Ruotsin välillä tulisi tehdä jatkosopimus tv-vaihdosta. Yleinen toivomus on ollut, että SVT 1 ja SVT 2 näkyisi myös Etelä-Suomen maanpäällisessä verkossa. Nykyinen koostekanava ei synnytä katselutottumuksia epäsäännöllisen lähetyksikaavion takia.

YLE:n syksyllä 2004 tekemän tutkimuksen mukaan SVT:n osuus suomenruotsalaisten tv-katselusta onkin korkein Pohjanmaalla, jossa molemmat kanavat näkyvät. Siellä SVT:n kanavien osuus kaikesta katselusta on 23 prosenttia. (YLE:n kanavien yhteenlaskettu osuus on 26 prosenttia.)

Etelä-Suomessa, jossa vain SVT Europa näkyy, SVT:n osuus suomenruotsalaisten tv-katselusta on alhaisempi.

Tutkimuksesta ilmenee myös, että suomenruotsalaiset ovat huomattavasti tyytyväisempiä SVT 1:n ja SVT 2:n tarjontaan kuin koostekanavan tarjontaan.

Siksi on syytä harkita, olisiko Etelä-Suomessa mahdollista lähettää digitaaliset SVT 1 ja SVT 2 nykyisen SVT E:n sijasta. SVT 2 voisi päivisin lähettää Barnkanalenin ohjelmia klo 18 saakka.

Nykyisen SVT E:n vaihtoehtona voisi olla SVT 1, mikäli kahden kanavan edelleen lähettäminen myös Etelä-Suomessa ei ole mahdollista. Näkyvyysalueiden suomenkielisistä SVT-katsojista ei ole eriteltyä tietoa. Katselutietoja on saatavissa vain koko väestön ja koko maan osalta. Näiden tietojen mukaan SVT-kanavien osuus suomenkielisten katselusta oli alle 1 prosentin viime vuonna.

8. Jakeluvaihtoehdot

Kopioston valtakirja sopia tekijänoikeuksien osalta digitaalisten SVT-kanavien edelleen lähettämisestä Suomessa koskee siis lähetyksiä maanpäällisissä verkoissa tai kaapeli-tv-verkoissa.

Vaasan Läänin Puhelin arvioi, että kaapeli-tv-verkot ruotsinkielisellä Pohjanmaalla kattavat 77 prosenttia kotitalouksista. Alueella on noin

91 500 kotitaloutta. Näistä noin 20 000 taloutta sijaitsee alueilla, joihin kaapeliverkon rakentaminen olisi sekä erittäin kallista että aikaa vievää. SVT E:n näkyvyysalueella on tällä hetkellä 817 371 kotitaloutta.

Kopioiston antamien tietojen perusteella voidaan olettaa potentiaalisten kotitalouksien määrän vähenevän noin puoleen, mikäli SVT E:n jakelu tapahtuisi Etelä-Suomessa pelkästään kaapelioperaattorien toimesta. Näin ollen kaapelijakelu ei ole realistinen vaihtoehto maanpäälliselle jakelulle. Analoginen verkko tulisi digitalisoida.

Digitaalisen maanpäällisen verkon näkyvyysalue voisi olla joko sama kuin nykyisen analogisen verkon tai Pohjanmaalla hieman laajempi kuin nykyinen. Nykyistä hieman laajempi verkko ulottuisi myös Vaasaan ja kaupungin ympäristöön.

9. Tekijänoikeuskorvaukset

SVT:n lähetysten tekijänoikeuskorvaukset ovat tällä hetkellä noin 3,8 milj. euroa. Kopioiston laskentaperusteena on kotitalouksien lukumäärä lähetysten näkyvyysalueilla.

Ruotsissa laskutus tapahtuu suomenkielisten kotitalouksien lukumäärän perusteella.

Suomessa on tietysti enemmän kaksikielisiä kuin Ruotsissa.

Potentiaalinen katsojakunta on kuitenkin huomattavasti suurempi kuin todelliset katsojamäärät. Katsojatutkimusten perusteella tiedämme, että pääasiassa ruotsinkieliset katsovat SVT:n ohjelmia.

Laskentaperusteiden muuttaminen vastaamaan todellisia katsojamääriä on siksi perusteltavissa.

10. Kustannukset

10.1. Arvio jakelun kustannuksista

Digitan nykyisen hinnoittelun mukaan kahden digitaalisen kanavan (8 Mbit/s) jakelukustannukset Etelä-Suomessa ja Pohjanmaalla olisivat yhteensä noin 0,6 milj. euroa vuodessa, mikäli näkyvyysalue on sama kuin nykyisin.

Jos näkyvyysalue Pohjanmaalla on nykyistä hieman laajempi, olisivat kahden kanavan jakelukustannukset noin 0,7 milj. euroa.

Jakelukustannukset yhdestä kanavasta Etelä-Suomessa ja kahdesta kanavasta Pohjanmaalla olisivat noin 0,4 milj. euroa nykyisillä näkyvyysalueilla. Jakelun lisäkustannus on 93 600 euroa, jos Pohjanmaan maanpäällinen digitaalinen verkko ulottuu myös Vaasaan ja kaupungin ympäristöön.

(Nykyiset analogiset jakelukustannukset ovat noin 1,3 milj. euroa kahdesta kanavasta Pohjanmaalla ja yhdestä kanavasta Etelä-Suomessa.)

10.2. Arvio tekijänoikeuskorvauksista

Kopioston nykyisen hinnoittelun ja nykyisten laskentaperusteiden mukaan kahden kanavan tekijänoikeuskorvaukset lähetyksistä Etelä-Suomessa olisivat noin 6,7 milj. euroa vuodessa. Mikäli Etelä-Suomessa jatkossakin lähetetään vain yksi kanava, korvaus on noin 3,4 milj. euroa. Pohjanmaan kahden kanavan lähetyksistä laskutetaan nyt 368 167 euroa. Jos näkyvyysalue laajenee maksetaan Pohjanmaalla 737 064 euroa. Korvaussumma olisi siis nykyisten laskentaperusteiden mukaan yhteensä 7,1 milj. euroa, jos molemmilla alueilla lähetettäisiin kahta kanavaa. Tekijänoikeuskorvaus kahdesta kanavasta sekä Etelä-Suomessa ja Pohjanmaalla olisi alle 1,0 milj. euroa, jos lähtökohtana olisivat alueiden kaikki ruotsinkieliset taloudet. Summa olisi vielä alhaisempi, mikäli korvaukset maksettaisiin todellisten katsojamäärien mukaan. (Korvaus tekijänoikeuksista on tällä hetkellä yhteensä noin 3,8 milj. euroa kahdesta kanavasta Pohjanmaalla ja yhdestä Etelä-Suomessa.)

11. Rahoitusvaihtoehdot

Yleisradion kieltäytyttyä jatkossa maksamasta tv-vaihdon aiheuttamat kustannukset, jäljelle jää neljä vaihtoehtoa:

- 1) Valtion budjettiin varataan määräraha toimintaa varten, kuten Ruotsissa on tehty koko ajan.
- 2) Tarvittavat rahat otetaan televisio- ja radiorahastosta, kuten nyt jo osittain tapahtuu.
- 3) Toiminnan rahoitus hoidetaan osittain julkisin varoin ja osittain eräänlaisen maksu-tv-järjestelmän kautta.
- 4) Rahoitus hoidetaan kokonaan siirtymällä maksu-tv-järjestelmään.

Siirtyminen maksu-tv-järjestelmään (vaihtoehto 4) edellyttää, että löytyy operaattori, joka on valmis ottamaan taloudellisen vastuun kokonaisuudesta. On epätodennäköistä, että toiminta olisi taloudellisesti kannattavaa.

12. Toimilupa ja must carry-sääntely

Oman ohjelmatoimintansa ohella YLE välittää nyt SVT:n kanavia. Näiden kanavien välittämiseen yhtiöllä on valtioneuvoston myöntämä toimilupa. Toimilupa myönnettiin alun perin kymmeneksi vuodeksi

21.4.1994. Luvan voimassaoloaikaa jatkettiin keväällä 2004 siten, että se on voimassa 31.8.2007 saakka.

Toimilupaa on SVT:n kanavien välittämiseksi pidetty tarpeellisena. YLE:n oikeus harjoittaa toimintaa ilman toimilupaa on katsottu tarkoittavan yhtiön omien ohjelmistojen tarjoamisen. Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan SVT:n kanavien edelleen lähettämistä on pidettävä julkisen palvelun ulkopuolelle jäävänä toimintana. Must carry -termiä käytetään siirtovelvollisuudesta, josta säädetään viestintämarkkina- laissa. Must carry -sääntelyllä velvoitetaan kaapelitelevisiotoimijat siirtämään verkossaan tietyt, laissa määritellyt ohjelmistot. Siirron on tapahduttava korvauksetta.

Siirtovelvollisuuden tarkoituksena on turvata YLE:n ja valtakunnallisten ohjelmistojen saatavuus myös niissä kotitalouksissa, jotka vastaanottavat ohjelmistot kaapeliverkkojen kautta.

Liikenne- ja viestintäministeriön mielestä YLE:n edelleen lähettämät SVT:n ohjelmistot eivät nykyisten säännösten valossa kuulu siirtovelvollisuuden piiriin.

Nykyisenlainen must carry -sääntely tuli voimaan 25.2.2003. Se on säädetty määräaikaiseksi, ja on voimassa vuoden 2007 loppuun saakka. Ministeriön mielestä siirtovelvollisuuden perusteita on tarpeen tarkastella uudelleen vastaanottomahdollisuuksien kehittyessä.

13. Operaattori

Operaattorin valinta riippuu toiminnan rahoitusjärjestelyistä.

YLE on edelleen paras mahdollinen operaattori, jos toiminta rahoitetaan julkisin varoin. Yhtiöllä on tarvittava osaaminen ja kokemus.

Mikäli päädytään maksu-tv-järjestelmään, kaupallisen yhtiön tulisi toimia operaattorina.

14. Esitys toimenpiteiksi ja aikataulu

Ehdotukseni keskeiset perustelut:

- Sekä Suomessa että Ruotsissa on selkeästi ilmaistu poliittinen tahto jatkaa ja mahdollisesti laajentaa maiden välistä tv-ohjelmavaihtoa.
- Hallitusohjelman mukaan hallitus pitää tärkeänä televisio-ohjelmien pohjoismaisen näkyvyyden turvaamista.
- Alkuperäisen sopimuksen kulttuuripoliittiset perustelut ja tiedonvälitykseen liittyvät näkökohdat pätevät edelleen.
- Pohjanmaan ruotsinkielisille SVT:n ohjelmistot ovat olleet osa alueellista kulttuuria 1960-luvun alusta lähtien.
- TV-ohjelmavaihto vahvistaa maamme kaksikielisyyttä.

- Ruotsinkieliset ja kaksikieliset lapset tarvitsevat tukea saadakseen hyvän ruotsin kielen taidon ympäristössä, jossa suomen kieli on hallitseva.

Ehdotukseni:

- SVT:n analoginen verkko digitalisoidaan. Peittoalue olisi Etelä-Suomessa sama kuin nykyinen ja Pohjanmaalla nykyistä hieman laajempi. (Liitteet 1 ja 2)
- SVT:n lähetykset Suomessa siirtyvät digitaaliseen verkkoon 31.8. 2007 ilman edeltäviä simulcast-lähetyksiä.
- Sekä Etelä-Suomessa että Pohjanmaalla välitetään SVT 1 ja SVT 2. Päivisin SVT 2 esittää Barnkanalenin lastenohjelmia klo 18 saakka.
- Koptoston kanssa neuvotellaan tekijänoikeuksien laskentaperusteiden muuttamisesta niin, että ne nykyistä paremmin huomioivat todellisia katsojalukuja.
- Lähetyksen kokonaiskustannukset ovat tiedossa edellä mainittujen neuvotteluiden päätyttyä. Silloin on edellytyksiä päättää toiminnan rahoituksesta. Jakelukustannukset ovat tämän päivän hinnoittelun mukaan 0,7 milj. euroa. Tekijänoikeuskorvaukset ovat nykyisten laskentaperusteiden mukaan 6,7 milj. euroa. Todellisten katsojalukujen perusteella tai potentiaalisten ruotsinkielisten talouksien mukaan laskettuna ne olisivat huomattavasti alhaisemmat (alle 1 milj. euroa).
- Rahoituspäätöksen jälkeen päätetään operaattorista. YLE:n tulisi toimia operaattorina, mikäli toiminta edelleen rahoitetaan julkisin varoin.
- Suomen ja Ruotsin välisestä jatkosopimuksesta neuvotellaan heti, kun molempien maiden päätökset jatkotoimenpiteistä on tehty.

Aikataulu:

- Päätös rahoituksesta 2005-2006.
- Viestintäviraston taajuuksien koordinoinnin jälkeen verkkolupa tulisi laittaa hakuun syksyllä 2005. Verkon rakentaminen vie noin 9-12 kk.
- Päätös verkkoluvasta syksyllä 2005 tai talvella 2006.
- Päätös toimiluvasta talvella 2006.
- Siirtyminen digitaalisiin lähetyksiin 31.8. 2007.

16.Sammandrag

Kommunikationministeriet gav sommaren 2004 i uppdrag att utreda hur Sveriges Televisions sändningar i Finland skall ordnas vid övergången till enbart digitala sändningar. Det analoga nätet i Finland stängs i slutet av augusti 2007.

SVT Europa-kanalen, som består av SVT:s inhemska program, sänds nu i södra Finland. I Österbotten sänds SVT 1 och SVT 2.

De nuvarande arrangemangen kom till efter en överenskommelse, som statsministrarna Kalevi Sorsa och Olof Palme gjorde år 1985.

I Sverige sänds TV Finland-kanalen i Stockholm med omnejd.

Kabelföretag på 26 orter i Sverige distribuerar också TV Finland, som består av YLE:s och MTV:s inhemska program.

Svenska staten står för de kostnader, som uppstår i Sverige. I Finland har YLE svarat för största delen av kostnaderna. YLE har meddelat att företaget inte i fortsättningen vill betala för SVT i Finland.

SVT:s sändningar i Finland kostar nu årligen drygt 5 milj. euro.

Distributionskostnaderna är ca 1,3 milj. euro och ersättningarna för upphovsrättigheterna ca 3,8 milj. euro. YLE har dessutom utgifter för redigeringen av TV Finland.

De sammanlagda kostnaderna för TV Finland i Sverige är ca 1,1 milj. euro per år. Svenska staten betalar dessutom SVT ersättning för redigering av SVT Europa-kanalen.

Upphovsrättsersättningarna uträknas i Sverige på basen av antalet finskspråkiga hushåll, som kan se TV Finlands sändningar. I Finland beaktas alla hushåll inom SVT-sändningarnas sebarhetsområde.

De centrala motiveringarna för mitt förslag är följande:

- Det finns både i Finland och Sverige en klart formulerad politisk vilja att fortsätta och eventuellt utvidga tv-samarbetet mellan länderna.
- Enligt regeringsprogrammet anser regeringen det vara viktigt att trygga tillgången till nordiska tv-program.
- Det ursprungliga avtalets kulturpolitiska motiveringar gäller fortfarande.
- För de svenskspråkiga i Österbotten har SVT:s program varit en del av den regionala kulturen sedan början av 1960-talet.
- TV-samarbetet stärker Finlands tvåspråkighet.
- De svenskspråkiga och tvåspråkiga barnen, som växer upp i en av finskan dominerad omgivning, behöver stöd för att få goda kunskaper i svenska.

Förslag:

- SVT:s analoga sändningsnät digitaliseras. Sebarhetsområdet skulle i södra Finland vara identiskt med det nuvarande och i Österbotten något utvidgat så att det skulle inbegripa också Vasa med omnejd.

- SVT:s digitala sändningar i Finland börjar 31.8. 2007. Både i södra Finland och i Österbotten sänds såväl SVT 1 som SVT 2. SVT 2 sänder på dagarna Barnkanalens program till kl. 18.
- Förhandlingar förs med Kopiosto om en förändring av beräkningsgrunderna för upphovsrättskostnaderna så att de bättre än nu motsvarar det verkliga tittarunderlaget.
- Efter förhandlingarna med Kopiosto föreligger verksamhetens totala kostnader. Det finns då förutsättningar att besluta om finansieringen. Distributionskostnaderna i det digitala nätet är enligt dagens pris 0,7 milj. euro. Upphovsrättskostnaderna är enligt de nuvarande beräkningsgrunderna 6,7 milj. euro. Kostnaderna sjunker betydligt om beräkningsgrunderna ändras så att de baserar sig på antalet svenskspråkiga hushåll eller på det verkliga antalet tittare. Upphovsrättskostnaderna skulle med förändrade beräkningsgrunder vara under 1 milj. euro.
- Efter finansieringsbeslutet kan frågan om operatör avgöras. YLE borde fungera som operatör ifall verksamheten finansieras med offentliga medel.
- Förhandlingar förs mellan Sverige och Finland om en fortsättning på avtalet om tv-samarbetet genast när de bägge länderna har fattat beslut om fortsatta åtgärder.

Kirjalliset lähteet

Anna Lahelma, YLE, Yleisötutkimus : Finlandssvenskarnas tv-tittande 2004

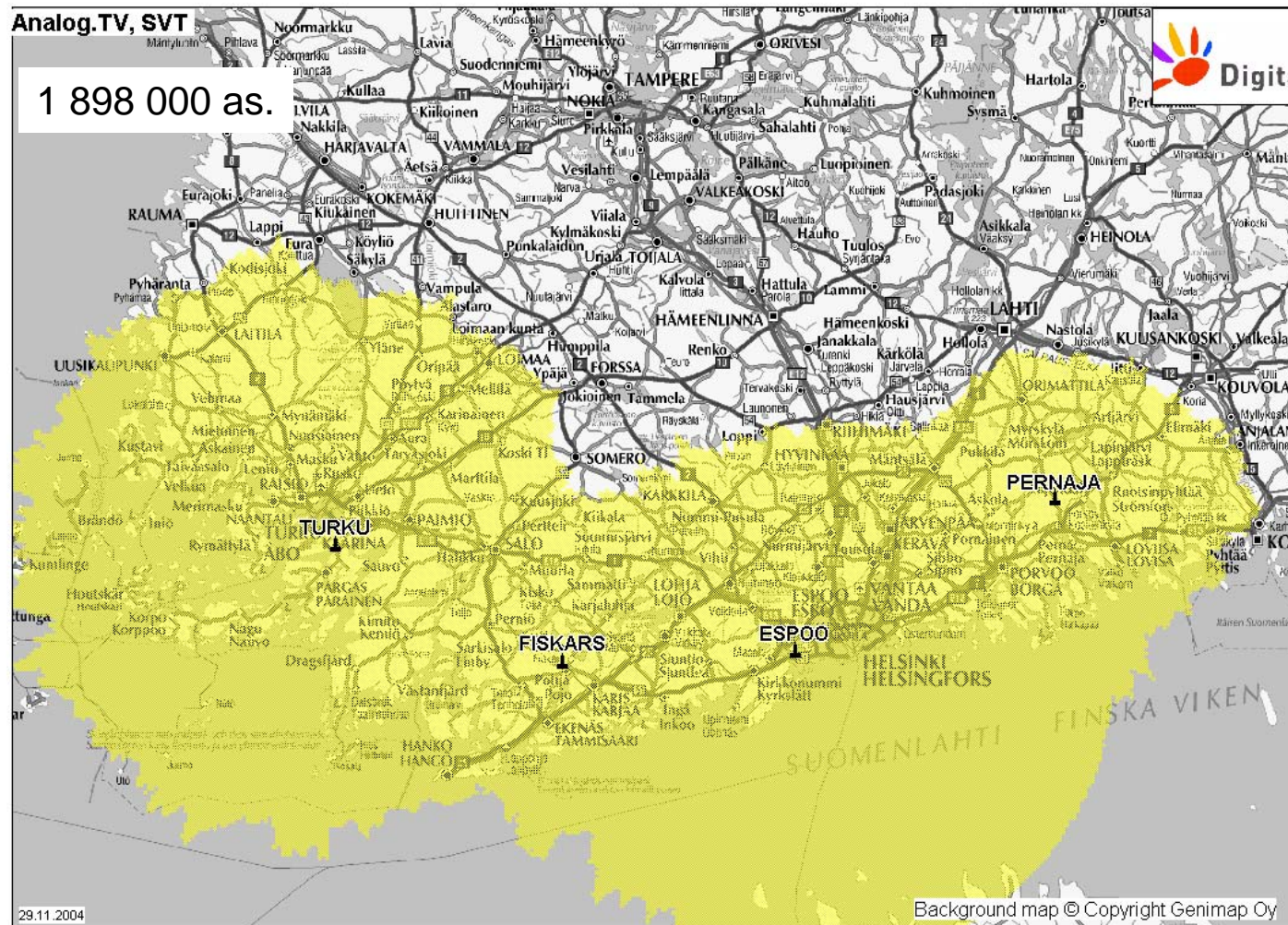
Asta Virtaniemi, Liikenne- ja viestintäministeriö : Muistio, Yleisradio Oy:n toimilupa Ruotsin television ohjelmien välittämiseen

Marina Österlund-Karinkanta, YLE, Media- ja EU-kehitys : Ruotsin televisiolähetysten edelleen lähettäminen Suomessa

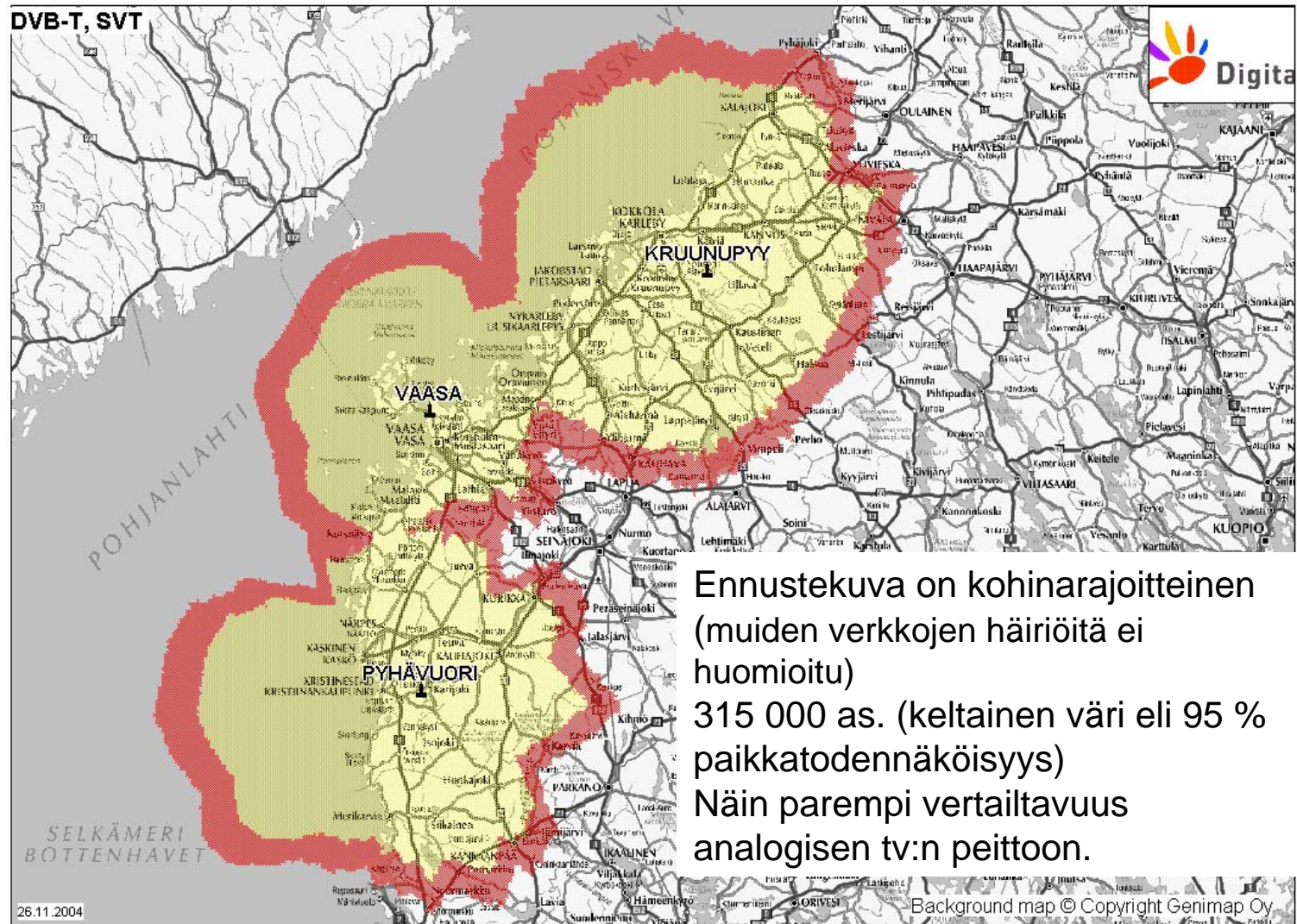
Liitteet

1. Nykytila: Analogisen SVT:n Etelä-Suomen peitto
2. Pohjanmaa

Nykytila: Analogisen SVT:n Etelä-Suomen peitto

Liite 2 Pohjanmaa

Ennustekuva on kohinarajoitteinen
(muiden verkkojen häiriöitä ei
huomioitu)

315 000 as. (keltainen väri eli 95 %
paikkatodennäköisyys)

Näin parempi vertailtavuus
analogisen tv:n peittoon.